

DOMOLJUB

Iskrena vsak četrtek. Cena mu je
8 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in drugo tuje države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Snisi in dopisi se pošiljajo: Uroditstvu
„Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Korošnica, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica —

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 1. novembra 1917.

Leto XXX.

Bog z nami!

Solnčna Gorica zopet naša. Na Sv. Gori plapola avstr. zastava. Čedad, Krmin zasedle naše čete.

Z napetostjo, ne brez bojazni, a z zaupanjem smo pričakovali od 24. oktobra dalje obvestil s soškega bojišča. Nепrestano so pisali, kako so se Italijani v zvezi s Francozi in Američani — z mrzlično hitrico pripravljali na 12. obseško bitko. Kaj bo?... Kako bo?... Na taka bojazljiva vprašanja so izvedenci zatrjevali, da je tudi od naše strani izborna zastavljena. „Mora se posrečiti!“ — so zagotavljali veščaki, a priporočali obenem to velkansko podjetje molitvi in božjemu varstvu. Molili smo, prosili božje pomoči; prošnje niso bile zastoj.

24. oktobra so udarili naši. Dan deževen, viharen, snežen, a šlo je z božjo pomočjo po načrtu. Glavni sunek in orjaški napad v tolimskem odseku se je sljajno obnesel. Naši in nemški oddelki so predrli sovražnikove črte in že 25. oktobra so prihajala vesela sporočila o zajetih italijanskih četah in topovih. Plen se je množil od ure do ure, italijanska fronta se je zmajala na vsi črti.... Danes pa je Gorica zopet naša; zasedli so jo avstrijski vojaki, ki so se v naškoku polastili tudi Sv. Gore, tega našega ljubljenege holma, kamor so zadnji čas s toliko potrlostjo romale naše misli! Danes se nahajajo naši junaški borilci že tam doli ob Vidmu, v gorki in rodovitni italijanski ravnini...

Hvala Bogu! smo klicali ponovno, ko so se množile zmagoslavne in vesele novice; hvala Bogu, ker bo s temi zmagami — tako upamo — zagotovljen mir!

Naše nadvse pogumne in vse hvale vredne čete so na ta način skupno z zavezniskimi oddelki najlepše častitale svojemu vrhovnemu poveljniku cesarju Karlu I., ki praznuje v nedeljo, 4. novembra, prvič kot avstrijski cesar svoj god.

Pridružujemo se tudi mi ter kličemo: Dal Bog, da bi bila ta sljajna zmaga pečat na res iskrena mirovna prizadevanja presvetlega našega vladarja Karla I., ki naj ga ljubl Bog ohrani, varuje in krepi na blagor močne in nerazrušne Avstrije!

Naše ljudstvo in budget.

Budget (izgovori »budžé« z naglasom na koncu in »u« malo po ribniško) je tuja beseda in je pomenila izpočetka mošnjo. Zdaj nam pa pomeni državni proračun. To se takole veže. Vsako leto, ko vladi poide denar, stopi minister pred zbornico, položi na mizo mošnjo, seveda prazno, zraven pa račune ter pravi nekako tako: »Gospoda inojal! Zopet stopam pred vas, ljudske zastopnike. Denar, kar ste mi ga lansko leto dovolili, je pošel. Za prihodnje leto sem preračunal, da bo treba toliko in toliko. To in to bi se dobilo z davki, nekaj bo pa treba vzeti na posodo. Strašne izdatke za vojsko mi bo sploh mogoče pokriti le s posojilom. Zato vas prosim, odobrite moj proračun in dovolite mi, kar država potrebuje.« To je budget ali državni proračun. Najimnitnejša pravica ljudskih zastopnikov je, da dovoljujejo budget. Brez poslancev vlada ne sme porabiti nič ljudskega denarja. Samo cesar ima pravico podaljšati vladi pravico, da dalje gospodari. Seveda morajo poslanci državni proračun natančno pretresti; pogledati, ali se morda ne zapravlja, ali se ne bi dalo kaj prihraniti; potem, kako in zakaj se uporablja denar, ali vlada tudi da, kjer je potreba, ali ni morda pristranska, da nekaterim meče denar, drugim pa utrjuje; kako ravna zlasti z narodi, ali ne daje morda enemu vsega, drugim pa toliko kot nič. Za vse to je pa treba časa. Poslanci ne morejo v par dneh vsega predelati. Ker se pa mnogokrat mudi, predloži vlada proračun bolj na splošno in prosí, da bi ga začasno potrdili (začasni proračun ali provizorični budget), češ pozneje bo priložnost, da boste vse natančno premislili in pretehtali. Če se pravi že dovoliti proračun, vladi zaupanje izkazati, je pa še prav posebno zaupanje, če dovolijo

ljudski zastopniki vladi začasni proračun, to je, če jo pooblaste, da bolj ali manj svobodno po svoji pameti in volji gospodari. Po vsem svetu je navada, da poslanci pri proračunu pokažejo, kako so z vlado, ali so z njo zadovoljni ali ne. Če se jim zdi, da vlada ni prava, pa ji odreko budget. Drugod je tudi tako, da mora vlada takoj odstopiti, če ne dobi večine za proračun. To je namreč znamenje, da taka vlada nima zaupanja ljudstva. Vlada, ki hoče v lepem edinstvu z ljudstvom vladati, tako vlado odslovi in pokliče novo, ki o njej upa, da bo znala z ljudstvom prav ravhati. Zato tudi ni še dokaz, da je kdo proti državi, če glasuje zoper budget. Lahko je, lahko ni. Ni, če glasuje zoper budget, ki po njegovem prepričanju ni v redu. In ni, če glasuje zoper budget, ker vladi ne zaupa.

Naši poslanci na Dunaju so glasovali te dni zoper začasni proračun, ki ga je predložila vlada. Vlada je sedaj Seidler s svojim ministrstvom. Nemci so takoj zavpili, da je naše ljudstvo sovražno državi, ko ji v teh strašnih časih noče dovoliti potrebnega denarja, češ vojska se lahko nesrečno konča, če država ne bo mogla preskrbeti armade. V proračunu je namreč tudi novo posojilo, mislimo da 7 milijard, to je sedem tisoč milijonov kron.

Ne vemo, kaj so naši poslanci povedali, ko so vladi odrekli budget. Listi niso smeli prinesiti govora, ki ga je imel o tej priložnosti poslanec Hladnik. Mi bi rekli to-le:

Naše ljudstvo ljubi cesarja in zaupa cesarju. Naše ljudstvo ve, da cesar hoče mir, in če ga še ni, da so tega krivi drugi, ne on. Če je še vojska, je zato, ker je cesar zabranil ne more. Sovražniki še vedno silijo v Avstrijo, zato se mora Avstrija braniti. Ne more se pa braniti ne brez moči, ne brez denarja. Zato ljudstvo, četudi s krvavečim srcem, daje državi obojega: svoje sinove in svoje premoženje, s trdnim zaupanjem, da bo vse to za lepšo prihodnost Avstrije.

Ampak ministrstvo Seidler ni cesar. Ministrstvo Seidler je sedanja vlada. Vlada pa prihaja in odhaja. Ministrstvo mora imeti zaupanje cesarjevo in zaupanje ljudstva, le tedaj je prava vlada, ki je vredna, da je. Tudi je resnično, da je budget državna potreba, a ministrstvo Seidler ni državna potreba. Zato pravimo: Smo za budget, toda tej vladi, ministrstvu Seidler, ga mi ne dovolimo. Tej vladi mi ne zaupamo, in ker ji ne zaupamo, zato ji tudi denarja ne damo. Zakaj ji ne zaupamo? Zato ne, ker je taka kakor kranjski grof Barbo, ki misli samo na to, kako bi se dalo vzdržati gospostvo nemštva nad vsemi drugimi narodi. Mi pa tega gospostva nočemo več! Dosti smo pretrpeli pod nemškimi jarmom, sedaj nas ni več volja trpeti dalje. Pravico in svobodo vsem! Naj stopi pred zbornico vlada, ki bo pošteno in odkrito rekla: Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, ljudstvu, kar je ljudskega, narodom pa svo-

bodo in pravico! — pa bomo vsi zaklicali živio! in bomo šli z njo vneti na delo! S to vlado pa ne! Cesarju vse, ministrstvu Seidler pa nič!

Tako bi mi rekli, in res ne vemo, kako bi nam mogel kdo kaj očitati.

Pa bo kdo dejal: Prav. Vi niste temu ministrstvu dovolili budgeta, ministrstvo je pa kljub temu dobilo večino, sedaj boste pa gledali, kako bo minister Seidler drugim dajal groše, vam pa knofe. Na to pravimo samo to: Če smo vso reč dobro premislili in če je naša stvar pravična, nas ne sme to prav nič strašiti. Vsaka krivica le nekaj časa trpi. Budget je dovoljen, to je res, proti naši volji, a dovoljen, in tega ne moremo izpremeniti. Žal, da so nas Poljaki, kakor že tolikokrat prej, tudi sedaj na cedilu pustili. Ampak denar, ki ga bo dobil minister Seidler, bo tudi naš. Tudi mi plačujemo davke in tudi mi bomo morali s svojimi žulji odplačevati državna vojna posojila. Zato pa zahteva božja pravica in vest od vlade, da vsakemu da, kar mu gre, tudi nam! Upamo pa, da se bodo vremena tudi nam zjasnila!

Iz seje državnega sveta za prehrano.

Tri dni je zboroval posvet za prehrano na Dunaju, ki se je bavil z gospodarskim načrtom za bodočo dobo glede preskrbe z žitom, krompirjem in z drugimi poljskimi pridelki za človeško hrano, dalje s krmili, z živino in živalskimi produkti. Nemožeče je naštet, kaj se je vse trdilo in nasvetovalo pri teh od jutra do noči trajajočih zborovanjih. Slednjič se je zbral ožji odbor desetih članov iz raznih interesnih skupin, v katerem je tudi deželni odbornik msgr. dr. Lampe.

Kar se naše dežele tiče, je dr. Lampe stalil razne zahteve, izmed katerih omenim sledeče. Predvsem je dr. Lampe v odseku za vojne dajatve popisal razmere, ki so nastale na Kranjskem, in odločno zahteval, da se vsa vojna bremenena enakomerno porazdele na vse dežele brez izjeme.

Izvoljen je bil za glavnega poročevalca o dobavah sena in slame za plenum zborovanja in je pri tej priliki zastopnike vseh dežel najostreje pozivljaj, da naj svoji dolžnosti zadoste. V ožjem vojnem ozemlju vojaštvo samo rekvirira, medtem ko v zaledju deželna mesta za krmila seno nakupujejo po komisijonarjih. Vsled tega se v ožjem vojnem ozemlju rekvirira radi nujne potrebe armade daleč čez pravični kontingent, medtem ko nakup po komisijonarjih v drugih deželah zastaja. Zato se naj vpelje enak način dobavljanja po vseh deželah. Dr. Lampe je zaklical zastopnikom vseh avstrijskih kronovin: »Vaši sinovi in bratje krvave ob Soči. Vaši konji ginejo na bojišču, vi se pa branite poslati seno za njimi. Vsled tega ste odgovorni za vso velikansko škodo, ki se godi kranjski deželi in narodnemu premoženju cele države, odgovorni tudi za vojaške posledice!« Zahteval je, da se Kranjski povrne vsa množina, kar jo je dala čez kontingent.

Cene za živino srednje kakovosti so sedaj po celi državi skoraj čisto izenačene in je s tem odpravljena krivica, ki jo je prej kranjska dežela trpela. Cene mesu so pa silno različne. Dogalno se je, da je najboljšje v celi državi sedaj to vprašanje rešeno v Ljubljani in v Brnu, ponekod ni še nobenega reda.

Dr. Lampe je zahteval, da se različne neenakomernosti v preskrbi mestnega in kmetskega prebivalstva odpravijo, ker to ni res, da bi kmetje že sami od sebe bili dovolj preskrbljeni. Mnogo ljudi je povsod na kmetih, ki ničesar ne pridelajo, in ker je na deželi težje izvesti splošno aprovizacijo, žive v največji bedi. Petroleja se naj kmetskemu prebivalstvu več dodeli, ker gre na milijone delavnih ur v izgubo, ako skozi zimске mesece kmetje ne bodo imeli luči. Vinogradniki so preslabo preskrbljeni s sladkorjem za izdelavo petijota, in razdelitev ni primerna. Rekvizicije krompirja se naj na Kranjskem ustavijo, ker ga ima dežela komaj za lastno potrebo. Kar se je dosedaj vzelo, se naj deželi nadomesti z dovozom s severa.

Zahtevalo se je zvišanje dnevne množine kruha na glavo, kar je pa urad za prehrano za sedaj odklonil. Tudi za sladkor se je poročalo, da se mora kvota znižati, ker sedanje kvote ni mogoče dalje vzdržati. Ječmena je dobivala pivovarniška industrija sedaj le 4 odstotke od porabe v mirnih časih. Tudi proti tej množini so razni govorniki protestirali, češ, da se naj ves ječmen porabi samo za hrano. Zahtevalo se je, da se sladkor ne daje več za napravo umetnega medu, pač pa da dobe čebelarji večje množine. Slaščičarnam se ga da samo toliko, da ravno vsi ne propadejo.

Sprejeti so bili še sledeči predlogi: Rekvirirajo se naj vsi konji, ki služijo le gospodskim zabavam in dirkam, zato se naj pa vsi nepotrebni konji dajo kmetom za delo. 90 odstotkov vseh jelenov se naj rekvirira za vojaštvo v zakol ali pa postreli. Gozdna paša se naj da v najizdatnejši meri ljudstvu na razpolago in vse gozdno seno, namenjeno divjačini, se naj rekvirira za vojaštvo. Vsi nepotrebni psi, ki jih je na Dunaju 60.000, se naj pobijejo, meso porabi za krmo, kože pa za obutev.

Ostro se je govorilo o razmerju z Ogrsko in se je storil sklep: Vlada se pozivlje, da pri obravnavah z nemško in ogrsko vlado na to sil, da se delež avstrijske državne polovice na uvozu žita iz Rumunije in naš delež na ogrskem žitu primerno zvišata, da se naš primanjkljaj na krušnem žitu pokrije in popolnoma nezadostna kvota kruha in moke zviša. Vlada se je pritoževala, da se je v naši državni polovici veliko manj živil dobilo, nego se je pričakovalo, tako da so že meseca oktobra nastale težave. Naslednje dni se bodo nadaljevala pogajanja z Ogrsko, pri katerih se bo določil definitivno naš delež na ogrskem pridelku. Zahteval se je junctim med našim petrolejem in ogrskimi živil. Glede mastei je položaj skoro brezupen in bomo skoraj popolnoma navezani na Ogrsko. Tudi z mlekom gre vedno slabše. Vojna uprava se je udala v to, da se prevzamejo goveda tudi že pri živi teži

180 kg, da se ohrani vsaj nekaj volov in krav. Seveda se bo vsled te znižane teže toliko več mlade živine pobilo, kar bo našo živinorejo občutno prizadelo, in bomo spomladi prišli v silno težaven položaj. Priporoča se, meso sušiti, da bomo v tistem času, ko zopet pridemo do krme, mogli porabiti te zaloge.

Vsekako gremo nasproti jako resnim časom.

Centrala za krmila je vsled pritožb kranjskega deželnega odbora, zlasti pa po osebni intervenciji deželnega glavarja dr. Šusteršiča, izdala jako strogo naredbo za dobavo sena in slame. Ker je Kranjska svoj delež že davno oddala in ima pravico zahtevati odškodnino od drugod, zadene ta naredba druge dežele, ki so zastale z datjavami. Voditelji oziroma ravnatelji deželnih mest za krmila so osebno odgovorni, da se dobavi določeni kontingent. Ti isti komisijonarji, ki ne zadoste zahtevi, se odstavijo takoj in naznanijo vojaški oblasti, ako so oproščeni. Političnim oblastem je pod najstrožjo odgovornostjo zaukazano, da vse občine svoje kontingente dobavijo. V resnici je sedaj dovoz krmil iz zaledja na fronto prišel v tek vsled te naredbe.

Pregled po svetu.

Proračun. Dne 23. oktobra je bilo na Dunaju v državni zbornici glasovanje o državnem proračunu. Z 243 proti 175 glasovom je bil odklonjen 6mesečni provizorij, sprejet je bil pa s poljskimi glasovi 4mesečni provizorij. Proti je glasovalo 170 poslancev, za proračun pa 224, in sicer nemški krščanski socialci, nemški nacionalci, Poljaki, Italijani iz Primorja, bukovinski Ukrajinci in Romuni.

Iz govora poslanca Hladnika. Jugoslovani so glasovali proti dovolitvi proračuna. Poslanec Hladnik je utemeljeval v posebnem govoru to ravnanje. Dokazoval je, da jugoslovanski poslanci ne glasujejo za proračun, ker se na primer Slovencem v političnem oziru ne dajo pravice, ki jim gredo. 95 odstotkov Slovencev je na Kranjskem in le 5 odstotkov Nemcev, in vendar so na vseh vplivnejših mestih Nemci; deželni predsednik Nemec, deželni sodni predsednik tudi; višji uradniki so po večini Nemci. — Slovencem so Nemci očitali, da so izdajalci, ker so podpisali jugoslovansko deklaracijo. Toda uprav v tej vojski so se Slovenci najbolj odlikovali, pa tudi razmerno morda najbolj krvaveli. Pešpolk št. 17 je poslal že 32 maršbataljonov na vojsko. — G. poslanec je ob sklepu klical odločilnim krogom: Delujte resno za mir! Naj se odpro duri toliko zaželenemu miru!

Iz treh vzrokov Jugoslovani niso glasovali za državni proračun: Prvi vzrok je ta, ker vlada ni za našo državno pravno izjavo. — Drugi vzrok je, da se vladni sistem ni prav nič izpremenil. — Tretji pa, da se je vlada Jugoslovancev spomnila še le po dolgih razgovorih s Poljaki in Ukrajinci, kar kaže, da vlada resno na nas ne

misli. (Iz pogovora dr. Korošca z ministriškim predsednikom.)

Nič novega pod solncem. Vprašanje jugoslovanske države ni novo, marveč je proniknilo na dan z novo silo uprav sedaj, ko se bodo v bližnji bodočnosti pletla miróvna pogajanja. Pred javnost je stopilo to vprašanje prvič z objavo oktobrskega diploma, a je bilo potlačeno z avstro-ogrsko nagodbo leta 1867. Ista misel je bila zopet oživiljena leta 1908 po aneksiji Bosne in Hercegovine. Takrat je predlagal princ Liechtenstein, naj se spremeni monarhija v triaristično državo. Predlagana jugoslovanska država naj bi obsegala Bosno in Hercegovino, Dalmacijo, Hrvatsko in Slavonijo, Kranjsko, del štajerske in Koroške, Goriško, Trst in Istro. Ogrska naj bi po takratnem načrtu dobila v nadomestilo za Hrvatsko in Slavonijo — Galicijo in Bukovino. Našteta ozemlja jugoslovanske države bi imela 6 do 7 milijonov prebivalcev.

Povračilo vojskine škode. V avstrijski zbornici je bil predložen naslednji zakonski načrt:

1. Vse poškodbe, ki jih je povzročila vojska na premakljivem ali nepremakljivem imetju, mora država poplačati, v kolikor se to še ni zgodilo po predpisih postavbe z dne 26. dec. 1912 (drž. z. št. 236).

2. Tu sem spadajo poškodbe, ki so bile povzročene vsled vojnih podjetij avstro-ogrskih, zaveznih ali sovražnih vojsk; vsled ognja ali drugačnega uničenja, vsled tatvine, ropa v ozemlju, ki ga sovražnik neposredno ogroža ali zasede, vsled bega, odgona prebivalstva.

3. Ako je blago uničeno ali je izginilo, se mora plačati polna vrednost, ako je poškodovano, pa le delna. — Nadaljna določila predlagajo, kdaj se mora ceniti škoda in plačati odškodnina.

Rusija. Petrograd sedaj resno izpraznujejo. Veleposlaniki entente nameravajo vztrajati v mestu do zadnjega. Premožni sloji se selijo v Moskvo in Kazanj. Ustavodajalna zbornica bo otvorjena v Moskvi. Po deželi se širi anarhija; število upornikov je vedno večje. — Carja bodo zopet preselili v nov samotni kraj, ker se v Tobolsku zbirajo trume njemu vdanih Rusov ter opravljajo molitve zanj. — V Petrogradu se ponavljajo demonstracije pred poslopji ententinih poslanikov. Vojaki morajo miriti.

Iveri.

Stvar okusa: Umetnot, kerivo, zabava, moda in druge prijetnosti so — kakor pravimo — stvari okusa. Ugajati nam morajo, drugača jih zavržemo, se jih iznebimo. V notranjem verstvenem življenju pa tega ni. Tu poznamo samo voljo božjo. To moramo izpolniti, če nam je všeč, ali ne, ce nam je lahko ali težko; božjo voljo moramo storiti. Sicer je pa v najtežji žrtvi, in prav v tej, veliko tolažilne zahvale božje, saj vsaka žrtev povzroča neko duhovno veselje. Pojdite in pogledjte, kako sladak je Gospod!

Vprašanje: »Mati, kako ti dopadem?« spada v vsakdanje izpraševanje vesti vsakega Marijinega otroka.

Moža sprejmeš po obleki, odpustiš ga po razumu.

Svetovna vojska.

Popoln uspeh naše ofenzive proti Italiji. 2. in 3. italijanska armada na begu. Italijani izgubili vse osvojeno ozemlje. Avstrijske in nemške čete so zasedle Čedad in prodirajo ob Vidmu proti reki Tilment. Sv. Gora, Gorica naša. Na Krasu se sovražnik umika, njegov beg ogrožen. Nad 100.000 ujetnikov že, blizu 900 topov zaplenjenih.

VOJSKA Z ITALIJO.

Naša ofenziva proti Italiji. Ob začetku vojske z Romunijo smo zapisali svetopisemske besede: »Gospod, razkropi narode, ki hočejo vojsko.« Nad zapeljanim romunskim narodom so se zelo hitro spelnile te besede. Tudi italijanski narod je hotel vojsko zapeljan po podkupljenem časopisju. In danes? Tudi nad njim se uredničujejo zgorajšnje svetopisemske besede: Gospod jih je razkropil, razbil — ker so hoteli vojsko! Romunija je šla za Italijo po poti izdajstva in vojske, sedaj gre pa Italija za Romunijo po strmi poti v propast! Danes bi bila lahko Italija prva država v Evropi, ko bi se ne bila vrgla tako brezmiselno v strašni vrtnec vojske. Zdaj pa beže njene čete razbite in povodenj naše armade se je razlila po rodovitni beneški ravnini! Vso grozoto vojske bo sedaj občutila Italija v svoji lastni hiši: pomandrana polja, beda beguncev, izžete pokrajine, bolest nad izgubljenim ozemljem — vse to je prišlo nad italijanski narod — ker je hotel brez potrebe vojsko!

Naši so začeli ofenzivo! Ta vest se je kakor blisk raznesla po naši domovini! Vedeli smo vsi, kaj ima priti, ko smo gledali te mogočne priprave, ko smo zrli množice naših in nemških čet, ki so se polagoma, kakor tiha voda, pomikale na bojišče. Vsi smo vedeli, nekaj bo; toda neka tesnoba je ležala na vseh, marsikdo je vpraševal: ali se bo posrečilo ali ne? 24. oktobra je zarjavelo; orkan kakršnega še ni poslušala Soča, je zadivjal ob njenem zgornjem teku in brzojav je po vsem svetu raznesel vest: Avstrijci so skupno z Nemci začeli ofenzivo med Avčami—Tolminom —Bovcem!

Pred ofenzivo pri nas in v Italiji. V Avstriji je bila javna tajnost, da se pripravljala ofenziva. Važno vprašanje pa je bilo, ali bo mogoče prikriti priprave, zmotiti sovražnika in ga presenetiti. Ponoči so se pomikale množice pehote, topništva in drugih čet na že naprej določena mesta. Našo mejo ob Švici so popolnoma zaprli in tudi vojno ozemlje je bilo kakor mišnica, v katero sme vse, ven pa nič. Italijani so slutili, da se nekaj pripravlja, toda gotovega niso nič vedeli. Okrog 500 njih letalcev je vedno poizvedovalo, toda do gnati niso mogli ničesar, zlasti ker je bilo zelo slabo — deževno in megleno vreme. Tik pred začetkom ofenzive je italijanski vojni minister izjavil v laški zbornici, da se sovražniki nekaj pripravljajo, da je gotovo, da je nekaj Nemcev že na tirolskem

bojišču, ni pa gotovo, če jih je kaj tudi ob Soči; italijanska armada pa — je rekel — je na vse dobro pripravljena!

Med časom, ko so naša uradna poročila oznanjala cesarjev obisk na Tirolskem, se je ta tiho pripeljal s Tirolskega — na Kranjsko in na soško bojišče. V večjem slovenskem mestu se je naenkrat raznesla skrivnostna novica: cesar je tu!

Cesar prevzel vrhovno poveljstvo v bojih proti Italiji. Pod cesarjevim osebnim vodstvom se bore sedaj naše čete proti Italijanom skupaj z nemškimi divizijami. Morda se ravno sedaj izpolnjuje Don Boskovo proročanje, da bo mlad vladar iz severa ponižal Italijo in — rešil papeža!

Zmagoviti potek ofenzive. 24. oktober je oni usodepolni dan, ko se je pričela za Italijo uničujoča ofenziva na bojni črti od Rombona — čez Tolmin — do Avč. Zapovedano je bilo naj se prične topovski boj ob dveh zjutraj. Vsled goste megle in ker je vedno močnejše deževalo, priprava ni tako močno učinkovala, kakor so prvoično nameravali. Vendar je bil topovski ogenj nad vse strašen! Naši so prej ob lepem vremenu fotografirali italijanske postojan-

ponekod trajal pehotni metež, vmes je pa besnelo nad deset tisoč topov. Bili so grozni trenutki. V tem boju je omagala italijanska pehota. Čez polje ranjencev in mrličev, čez razbite postojanke so prodre naše in nemške čete italijansko bojno črto pri Bovcu in Tolminu. S tem je bila usoda italijanske armade zapečaten. Iz prostora pri Bovcu in pri Tolminu so se usule zavezniške čete v nastale predore, osvojile Bovec, italijanske utrdbe na Rombonu, pri Žagi, mejno 2328 m visoko goro Konfin, 1668 m visoki Stol, Kobarid, pri Tolminu višine zapadno od Volč in višine pri Avčah. Z nevzdržno silo je šel napad naprej. Ves del tega bojišča nadvladuje 1641 m visoki Matajur in pa od 800 do 1243 m visoki greben gorovja Kolovrat, ki se v velikem kolenu vleče ob Soči tja do Plav. Na ta greben se je sedaj vrgla naša in zavezniška pehota. Tu se je imelo odločiti, ali bo naša ofenziva popolnoma uspešna ali ne. Kdor ima te višine, ta obvladuje Sočo in ima odprta vrata v italijansko ravnino. Toda moč in odporna sila italijanske armade je bila že zlomljena; na teh grebenih se ni mogla več uspešno postaviti

prišla ta italijanska skupina v nevarnost, da jo naši popolnoma odrežejo zato se je začela polagoma umikati z Banjske planote čez Sočo pri Plaveh. Na mostovih ob Soči je nastala silna gneča pehote, topništva, trena, umikajočih se Italijanov in v to gnečo je sedaj namerila svoj morilni ogenj naša težka artiljerija —! Moralo je biti nekaj groznega! Italijani so popuščali topove, strelivo, zaloge in vojni materijal in bežali iz prostora pri Soči.

Gorica, Sveta Gora naša. Solčna Gorica, Sveta Gora — dva najbolj žalostra spomina italijanske vojske in edini resni uspeh italijanskih napadov — zopet naš! Takoj v začetku ofenzive so začele zavezniške armade živahno napadati na gori Sv. Gabrijela. Italijani so se trdovratno branili. Ker so pa morali izprazniti Banjsko, so naše čete takoj drugi dan ofenzive — 25. oktobra tudi tu potisnile Italijane nazaj in z naskokom vzele Sveto Goro in vrgle sovražnika čez Sočo. Položaj je postal s tem za Italijane v Gorici nevzdržljiv; začeli so izpraznjevati glavno mesto Goriske. Naši takoj pritisnejo za njimi, prekoračijo Sočo, osvoje višine Podgore in hrvaški 97. pešpolk zopet razvije avstrijski prapor na goriskem gradu.

Popoln italijanski poraz — prodiranje proti Tagliamentu. Vsi ostanki italijanskih armad ob Soči se umikajo v divjem begu. Kar so v skoro triletnih navalih pridobili — so v treh dneh izgubili! Naše čete so že osvojile Čedad (Cividale), s topovi streljajo na Videm. Sedaj je najbrž to mesto že naše. Zavezniške armade ne puste oddiha bežečim Italijanom in jih neprestano love in poče proti Tagliamentu. Naši letalci mečejo bombe na bežeče mase in streljajo vanje s strojnimi, obstreljujejo z bombami mostove čez Tagliamento in važna železniška križišča, da ovirajo umikanje italijanske 2. in 3. armade.

Ogrožena italijanska armada na Krasu. Dočim se je bila ob severni Soči silna bitka, je bilo na Krasu precej mirno. Ko so se pripeljali prvi ranjenci s Krasa v Ljubljano, niso hoteli verjeti, da so Italijani poraženi ob Soči! Le na Fajtovem hribu so naši možnarji in metalci min razbili italijansko postojanko, ki so jo potem Ogrji zasedli, da so naši laglje napadali Sveto Goro in Gorico, na Krasu so pa naši mirno čakali, kdaj jo bodo Italijani popihali, ali pa če se bodo morda dali ujeti. Njih hrbet že ogrožajo naše čete, ki so pri Gorici udrele čez Sočo, zasedle 115 m visoki grič Fortin ob Soči, s katerega sedaj lahko obstreljujejo vso ravnino Gradiške in vse ceste, po katerih se mora umikati italijanska armada na Krasu. Obenem prodirajo naše čete tudi ob morju, zasedle so že Tržič in tamošnje razdejane ladjedelnice. Italijani so se zato morali umakniti na Doberdobsko planoto — in od tu morajo nastopiti trnjevo pot umikanja čez Sočo v ognju naših topov. Velika nevarnost preti sedaj onim italijanskim baterijam ob izlivu Soče. Tu so namreč Italijani vzdali veliko množino najtežjih ladijskih topov, s katerimi so obstreljevali Trst in naše postojanke na Krasu ter prizadejali s tem naši armadi mnogo preglavic. Da bi mogli take topove odvesti, za to bi morali imeti

Ruski ženski bataljon.

ke in natanko določili, kje so glavne italijanske utrdbe in kje so postavljene njih — baterije. Prejšnji dan so naši natanko namerili topove 24. oktobra zjutraj pa je zarjavelo, da so se stresli mogočni gorski velikani, pokriti s snegom, da se je bobneči ogenj slišal tja na zgornje Štajersko. Kakor italijanska poročila priznavajo, so naši dalekosežni topovi streljali daleč za italijansko fronto na pehotne kolone, na skladišča smodnika in na dovozne ceste. Moral je biti strahoten pogled, ko so eksplodirala velikanska skladišča municije, ki so jo Italijani pripravili za svojo nameravano ofenzivo. Italijanska uradna poročila vedno poudarjajo, da naša artiljerija rabi neke nove strupene pline, ki so morali strahovito učinkovati med italijanskimi vrstami. Ob določni uri je v dežju, snegu in viharju napadla v množicah naša in nemška pehota na vsej črti od Rombona do Avč. V italijanskih postojankah se je vnela strahovita borba na nož. Italijanski pehoti je bilo zapovedano, da mora do skrajnosti braniti postojanke. In res; italijanska pehota se je hrabro bila. 4 ure je

v bran; napad zaveznikov je bil pa tako silen in izveden s tako naglico, da italijansko vojno vodstvo ni moglo več poslati ob pravem času zadostnih rezerv na te višine — ki so jih po kratkem in srditem boju zasedli zaveznički. — Matajur in Kolovrat je bil naš. S tem je bila zapečaten usoda italijanskih armad ob Soči. Kakor lavina so udri zavezniški kori čez italijansko mejo proti beneški ravnini in pred njimi v divjem begu italijanska armada. Predor se je popolnoma posrečil in omagal vso italijansko fronto. Z nevzdržno silo so potiskali zaveznički bežeče ostanke italijanske armade proti Čedadu in grozili, da odrežejo vse italijanske sile na Kolovratu ob Soči in na Banjski planoti.

Banjsice naša. Vzporedno z boji pri Tolminu so začele napadati tudi naše čete na Banjski planoti. Tu so bili Italijani že silno pripravljani za svojo novo — odločilno ofenzivo —, ki naj bi jih končno privedla v Trst! Njih odpor je bil tu nad vse jak. — Ker so pa naši pritiskali pri Avčah, osvojili važne višine ob Soči in ker so prodirali že čez Kolovrat proti Čedadu, je

Italijani na razpolago več tednov, toda tega veselja jim naši ne marajo privoščiti.

Nad 100.000 ujetnikov, nad 700 topov zaplenjenih — do nedelje 29. oktobra! Naše čete gonijo skupaj vedno nove množice ujetnikov, do nedelje 29. oktobra jih je bilo stotisoč, topov nad 700.

Cesar na bojišču. V noči na 24. oktober se je cesar podal na soško bojišče, ko so se zvezne čete pripravljale za napad. V vlakcu je že sprejel prva poročila o uspešnem začetku ofenzive. Zjutraj 24. oktobra je cesar, spremljan od načelnika generalnega štaba, sledil svoji armadi, ki je napadala. 25. oktobra se je peljal k nekemu višjemu nemškemu poveljstvu pri Tolminu; rad bi bil prišel do četa, ki so se borile spredaj, toda cesta je bila teko zagostočena s trenj in pehotnimi kolonami, da je bilo nemogoče priti naprej. Drugi dan je prišel cesar na bojišču v stik s četami, ki so odhajale na bojišče. Opazoval je z dveh razglednih točk potek bojev na Banjski planoti in na Fajtovem hribu. S cesarjem vred so opazovali boje na Fajtovem hribu tudi Borojevič, načelnik generalnega štaba pl. Arz, zunanji minister Czernin in parmski princ Feliks. Proti večeru se je cesar s spremstvom v avtomobilih peljal v novi stan. Na poti so ga čete spoznale in viharno pozdravljale. Cesar je bil vidno ganjen, ko so v vseh mogočih jezikih doneli viharni pozdravi.

Podrobnosti iz začetka ofenzive. Predor pri Bovcu so izvedle avstroogrške čete iz alpskih pokrajin, Bosne in Ogrske. Priprave in boji so bili v tem silno goratem ozemlju zelo težavni. Po artiljerijski pripravi se je v snežnem metezu vrgla naša pehota na Italijane, presenetila sovražnika in ga premagala v ročnem metezu. Naše čete so udrle v Bovec, spodile sovražnika z Rombona, zasedle Konfin in udrle ob Soči pri Žagi na Stol. Italijanska fronta je bila prebita na več krajih, v več odsekih so bile italijanske posadke obkoljene in ujete. Italijani so popolnoma izgubili glavo. Čete brigadne in divizijske štabe so naši zajeli. Nemške in avstrijske čete so že prvi dan prodrle v Kobarid za hrbet italijanski skupini na Krnu. Na ledenih in zasneženih planotah Krna so se Italijani v začetku divje branili. Ko so pa videli, da so jim naši že za hrbotom so popustili vse in zbežali. Še večja zmešnjava je med Italijani nastala pri Tolminu in pri Kanalu. Celi regimenti topništva in pehote so prišli v roke zaveznikom. Pri Kanalu in vzhodno od tam sta samo dve avstrijski diviziji ujeli 16.000 Italijanov in zaplenili 200 topov. Najvažnejši čin bojev v prostoru pri Tolminu je osvojitve Kolovratskega pobočja. Pehotni boj je še divjal, ko so nekatere naše čete že obšle sovražne postojanke; nato so Italijani popustili brambo in se spustili v divji beg.

DRUGA BOJIŠČA.

Francoska ofenziva pri Soissonsu je priborila sovražniku par kilometrov ozemlja. Nemci so morali popustiti oziroma razstreliti nekaj vzidanih topov, toda nadaljnje prodiranje so potem kmalu ustavili.

Etika na Flanderskem še vedno divja. Angleži in Francozi napenjajo vse moči, da bi vrgli Nemce pri Ypernu. Pretečeni teden niso dosegli nobenega uspeha.

Tedenske novice.

Skrb za vojaške grobove. Dnevi 31. oktobra, 1. in 2. novembra so po celi monarhiji določeni v to, da se bo pobiralo za olepšavo in ureditev vojaških domov, ki so po vseh bojiščih. Za Kranjsko se je sestavil poseben odbor, ki ima svoj sedež v Ljubljani. Častni predsednik tega odbora so dež. predsednik grof Attems, knezoškof dr. Anton B. Jeglič, deželni glavar dr. Ivan Šusteršič in župan dr. Ivan Tavčar. Za Ljubljano sta se ustanovila dva odbora in sicer pod pokroviteljstvom soproge dežel. predsednika grofice Attems ženski odsek, kateremu pripadajo gospa Elsner, gospa Šusteršičeva, gospa dr. Tavčarjeva in gđc. Wessner ter moški odsek, kateremu predseduje župan dr. Tavčar. V Ljubljani bodo prodajali lične znake (kovinaste venčke z iglo in napisom »Vitam et sanguinem« — življenje in kri) ter razglednice vojaških pokopališč. Cena 20 v. za kos.

Ustanova. V spomin dr. Kreka bodo ustanovili goriški rojaki poseben zaklad za gospodarske in kulturne zadeve goriških beguncev. V ta namen se je izbral odbor petero članov: prof. Berbuč, dr. Franko, poslanec Gorjup, dr. Kobal, svečar Kopač.

Spremembe. Podeljene so župnije: Ljubno na Gorenjskem g. Francišku Juvana, župniku pri Sv. Križu nad Jesenicami; Zlato polje g. Jožefu Kranjcu, kaplanu na Dobrovi. — Župnijo št. Vid pri Vipavi upravlja g. svetnik G. Koller.

Smrt. Dne 23. oktobra je umrl na Goričanih č. g. Valentin Klobus, župnik v p. L. 1911. je stopil kot župnik v Mavčičah v stalni pokoj. Rajni poljanski rojak se je odlikoval po izredni skromnosti in vnemi za delo v duhovskem poklicu. P. v m.

Bogoslovne nauke bodo nadaljevali: g. Ciril Potočnik, kaplan na Trati, v Avguštineju na Dunaju; g. Fr. Jaklič, kaplan v Sostrem — v Inomostu; g. Jožef Turk, stopiški rojak, v rimskem zavodu Germaniku, ki je sedaj v Inomostu.

Za pogorelce. Poslanec dr. L. Pogačnik je v državnem zboru nujno predlagal, da se podeli pogorelcem v Gorenjem Jezeru, občina Stari trg pri Ložu, izdatna podpora.

Kulturni boj. V državnem zboru na Dunaju ni majhno število poslancev, ki jim njih protikatoliško srce ne da miru, da bi pri vsaki priliki ne vrgli v zbornico kakšnega kulturnobojnega predloga. Svoj čas so bili zastavili orožje časopisja in svojih nabrušenih jezikov zoper katoliški zakon, potem zoper versko šolo; nedavno so si izmislili nestvor, ki so mu dali ime »postranski zakon«, da bi si tako odprli vrata do navidez legitimnega svobodnega uživanja. S takimi predlogi, ki se z njimi samo osmešijo in ograde, pač še ne bodo prodrli v avstrijski zbornici. — Pravkar so pa nekateri poslanci češkega agrarnega kluba z zna-

nim poslancem Stanekom na čelu osmelili, da so stavili v zbornici par predlogov, ki tudi diše po kulturnem boju. Med drugim so predlagali odpravo duhovskega celibata. Že z ozirom na to, da so v »Československem svazu« tudi poslanci katol. narodne stranke, ki so vselej podpirali skupen nastop čeških strank, je od načelnika »Svaza« — poslanca Staneka omenjenc ravnaje silno netaktno.

Izjava. Občinski odbor v Boh. Srednji vasi, zbran v seji dne 18. oktobra t. l. soglasno in navdušeno pozdravlja izjavo, podpisano dne 15. septembra t. l. od presvetlega g. knezoškofa in od voditeljev slovenskih strank, v kateri se zabteva osvobodjenje in združenje slovenskega in hrvaškega naroda v eno samostojno in neodvisno celoto pod habsburškim žezlom. Obenem pozivlje Slovensko Ljudstvo Stranko, da kot najmočnejša in vodilna slovenska stranka zastavi vse svoje moči v dosegu tega visokega cilja. — Ravno tako se iskreno pridružuje blagim prizadevanjem sv. očeta, da se čim preje konča strašna morija med narodi in sklene trajen, pravičen in časten mir. — Podobne izjave so sklenili občinski odbori v St. Jerneju, Smledniku, St. Vidu, Dragomljah, Podgorici in Vipavi.

Tiskovni dom. »Katol. tiskovno društvo« za Štajersko namerava sezidati v Mariboru, na prostoru nasproti frančiškanski cerkvi Matere Milosti nov »Tiskovni dom«, ker so sedanji prostori Cirilove tiskarne postali pretesni. Razposlalo je oklic, ki v njem prosi prostovoljnih darov za to važno kulturno središče na južnem Štajerskem. Želimo obilno blagoslova božjega.

Nesreče z ročnimi granatami se ne prestando množe. Dne 23. oktobra je raznesla in usmrtila ročna granata 13letnega fantiča Mihaela Peternelja v Zgornji Šiški pri Ljubljani. Gospodar je je našel na podu, kjer so nastanjeni vojaki spali, deček se je pa z njo igral, a je to igranje plačal s smrtjo.

Roparski napad. V nedeljo, 21. okt. je bil v temni noči blizu kamniške železniške postaje napaden akademični slikar g. Peter Žmitek. Ropar ga je udaril z nekim orožjem po glavi, da se je onesvestil in prišel do zavesti šele drugi dan zjutraj; vzel mu je uro in 200 K denarja.

Ukraden voz. Janezu Jenko, posestniku v Trbojah št. 75 pri Kranju, so dne 20. oktobra »potniki« odpeljali še trden in močan kmetiški voz. Ima v sredi skrivljeno soro in na ojesu dve verigi za prprego. Kdor kaj ve zanj, naj bo tako pošten in mu naznani, kje ga dobi. Najbrž so ga pustili kje v loški okolici.

Tatvina. V Ihanu pri Kamniku je neka neznanca, nemško govoreča, mlada deklica šibke postave izmaknila iz zaprtega stanovanja Katarine Filipič 2000 K v barokovih po 100 in 50 K ter več obleke.

Vojaške novice.

Sožalje ob smrti dr. Kreka. V imenu goriške podzveze in goriškega okrožja »Orlov« pošilja z bojne črte desetnik Forčič Angelj sledečo sožalno izjavo:

»Udarec granate strese, a mine. Bolj kakor udarec granate me je pretreslo poročilo o dr. Krekovi smrti. Zabolelo me je v srcu, ko sem bral: Dr. Krek mrtev. Bil sem ravno v bojni črti; obrnil sem se proti Sveti Gori in zmolil očenaš za mir in pokoj njegovi duši. Pokojni nam je bil apostol, učitelj, vzgojitelj; z njim smo izgubili najboljšega dobrotnika. Umril je, a njegov duh in vnetost za slovensko ljudstvo naj ostane med nami. Večni spomin dragemu pokojniku!«

(Pr. pis: Tu blato, dež. Danes polno italijanskih ujetnikov. Naše topništvo je strašno streljalo. Ujetniki so bili vsled tega tako preplašeni, da niso vedeli, kam bi utekli.)

Cesar Karel je bil prejšnji teden na južnem Tirolskem. Obiskal je junake ob fronti in jim pripel odlikovanja. V Bocnu mu je mladina priredila presrečno ovacijo.

Konje za vojaštvo ob Soči. Vrhovno armadno poveljstvo v Postojni mi je brzojavno sporočilo, da potrebujejo še 2000 (dva tisoč) čvrstih konj, ako hočejo še bolj uspešno in do konca sijajne zmage Lahe poganjati. V okrajih: Postojna, Logatec, okolica Ljubljana, Kamnik, Novo Mesto, Kočevje, Litija in Krško bodo že te dni pri okrajnih glavarstvih posebne komisije konje nakupovale. Cene so določene: konji za jahanje, vprežni konji za topničarstvo in tren se bodo plačevali po 3000 (tri tisoč) kron, vprežni konji boljšega plemena po 4000 (štiri tisoč) kron, konji tovarni in za jahanje po planinah po 2400 (dva tisoč štiri sto) kron in manjši vprežni konji po 2000 (dva tisoč) kron. — Da se pa ljudstvu odpomore, se bo prav kmalu v imenovane kraje poslalo 3000 (tri tisoč) oslabilih konj za na prodaj. — Ker sedaj niti izredno sijajno zmagujejo in je popolna zmeča potrebna za skorajšnje in poogajanje in morate posestniki konj v menovanih okrajih s prodajo konj tako zmagati bolj začetoviti. Vas tudi jaz prav nujno prosim: Ko v prihodnjih dneh čujete od vojaštva razglas, da pripeljite k okrajnim glavarstvom sposobne konje na prodaj, poslušajte razglas, premažite se, prodajte konje! Čim poprej konečna, popolna zmeča, tem poprej mir in tem poprej konec težkih vojaških dajatev. Vsem gospodom duhovnikom naročam, da drage volje in požrtvovalno poučite posestnike v zmislu brzojavke in jih nagibate na prodajo sposobnih konj. Saj se jim bodo prav kmalu kot nadomestilo, seveda le kot slabo nadomestilo, ponudili za nakup v vojski opešani in oslabei konji.

V Ljubljani, 19. oktobra 1917.

† Anton Bonaventura, škof.

Dopusti. Posl. dr. Vrstovšek in Hladnik sta vložila interpelacijo na domobranskega ministra, naj uredi vprašanje glede dopustov črnovojnikov. Mnogo kmetov dobiva celo po ministrstvu dopust, toda komandanti jih ne odpuste. Odločno zahtevata, naj minister komandantom ukaže, naj črnovojnikom ne prikrajšujejo pri dovoljenih dopustih.

Vpoklic nesposobnih. V seji brambnega odseka 26. oktobra je minister za delno brambo fml. Czapp izjavil: Razprava v zadnji seji brambnega odseka je poka-

zala, da se je odredba glede vpoklica pri prebiranju nesposobnih za črnovojniško službo brez orožja čisto napačno umela. V izdanih navodilih je izrecno odrejeno, da se osebe, ki imajo takozvane B-napake, pa tudi tiste s C-napakami, ki za trajno preprečujejo delazmožnost, ne smejo vpoklicati. Poleg tega bodo vsi vpoklicani še enkrat komisijonelno preiskani. Popolnoma napačno je tudi mnenje, da se je mislilo na vpoklic vseh, ki so bili pri prebiranjih spoznani za nesposobne. Taka odredba je že zato nemogoča, ker so ti edini moški delavci, ki so v zaledju še na razpolago splošnemu gospodarstvu.

Odpust 50letnih? Nedavno je odredil cesar, da se odpošlje letnik 1865—1866 na dopust. Vojni minister je izjavil, da bi odločitev 70.000 mož v teh razmerah težko vplivala na armado, ker bi ne bilo nadomestila. Ogrski listi poročajo, da je dvomljivo, če se bo cesarjev milostni akt mogel trenutno izvršiti.

Oprostitve črnovojnikov bodo odslej — kakor pišejo — trojne vrste: 1. za nedoločen čas; 2. začasne; 3. s končnim rokom.

a) Pri trajno oproščenih (za nedoločen čas) je besedilo ostalo, kakor doslej. b) Pri začasnih oproščencih se glasi: »Za sedaj oproščen do ... V tem slučaju se sme, preden poteče ta rok, prositi za podaljšanje. Politične oblasti smejo dovoljevati čakalno pravico 6 tednov, v izrednih slučajih pa še 4 tedne. c) Pri oprostivah: »Oproščen s končnim rokom do ...« ni več nadaljnje oprostitve. Oproščene mora koj prvi dan po preteku tega roka odriniti brez poziva k vojakom. Politična oblast v tem slučaju ne sme dovoljevati čakalne pravice, četudi bi se bila navzlic temu določilo vložila prošnja za izjemno podaljšanje.

V vojno službo je poklican č. g. J. Gnidovec, kaplan v Ribnici. — Vojni kurat Franc Začoršak je dobil v priznanje zaslug viteški kržec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo.

Prošnja. Novi polkovni poveljnik 17. pp., podpolkovnik Metnitz, je odredil, da si mora vsaka stoltnja naročiti nekaj časopisov in kupiti eno harmoniko ali kaj podobnega za razvedrilo v dolgih zmrskih večerih. Zato se obrača naš Vide Ambrožič do dobrih src v domovini, če bi hotel kdo proti primerni odškodnini, odstopiti našemu oddelku čeprav že rabljeno harmoniko ali kakšno drugo godalo. Ponudbe: Poveljstvu »Sup. odd.« pp. 17, Judenburg.

Ne plašiti! tako kliče starejšim vojakom v pismu do »Domoljuba« mlad gorajski korenjak, ki je preстал 11. soško bitko. »Ko smo se od kadra podali na bojišče, je bilo z nami tudi več starejših vojakov, ki med potjo niso drugega govorili, kakor o grozotah bitke. Nekemu tovarišu je slabo prišlo zaradi tega, jaz sem pa rekel: Več se mi ne more pripetiti kakor smrt. No, sedaj smo pa že vse preizkusili. Pokalo je, da so se nam sprajce tresle v kaverni od zračnega pritiska, pa smo še čvrsti. Parkrat nam je Italijan kavo natrosil in nadrobil, a ne s kruhom, marveč s prstjo. Mene je tudi ranil s kamnom, a le za par dni. Zdaj sem pa čisto zadovoljen

tukaj. Najlepše pozdrave pošilja z južnega bojišča Gorenjc — ki je rad v senc!

Padel je vzoren mladenič Janez Lotrič iz Lipnice nad Podnartom dne 10. oktobra 1917 na Campogioleti-Asiago, zadet od laške »čim-bum« krogle. — V Galiciji je umrl vojak Joško Škrli (Loze pri Il. Bistrici), star 20 let. Njegov brat Janez je pa pokopan na Ogrskem, P. v m.!

1300 ujetih italijanskih častnikov s pripeljali v Ljubljano.

Odlikovanje. Topničar Jožef Pečnik je dobil bronasto kolajno in Karlov četni kržec.

Oslpelji vojaki bodo mogli dobiti zlato hrabrostno svetinjco. Tako je odločilo vojno ministrstvo.

Na romunskem bojišču je padel junške smrti (9. avgusta) 19letni Anton Gruden, doma iz Spod. Slivnice, župnijske kompanjske pri Grosupljem. Pokojni je bil dober mladenič, poštenega življenja, priljubljen tovaršem in vojakom. Par dni poprej je še pisal staršem na dom. Bodj mu lahka tuja zemlja!

Pogreša se Jožef Murn, strelec cesarskega lovskega polka št. 5. Poizveduje in stroške plača njegova žena A. Murn, Kal, v Dobrnič na Dolenjskem.

Nočna straža v zakopih. Butkovič Joško (sedaj v bolnišnici) je poslal uredništvu kot spomin na bivanje ob Soči ročno risano razglednico, ki predočuje vojaka z masko zoper pline — na straži. V zraku plavajo in napadajo letalci. — Razglednica je dobila časten prostor med drugimi vojnimi spomini v izložbenem oknu Katoliške listarne.

Plen ob zmagah pri Risji. Ves plen povodom napredovanja v Risnem zalivu znaša 20.130 ujetnikov, nad 100 topov, med njimi 47 težkih ladjinih topov, nekaj revolverskih topov, 150 strojnih pušk in metalcev min. nad 1200 vozil, do 2000 konj, 50 avtomobilov, 10 letal, 3 državne blagajne s 365.000 rublji, velike zaloge priljage in vojnega blaga.

Razne novice.

Srečen vojak. Praporščak Karel Schmidt (Schmidt), ki služi pri nekem artiljerijskem oddelku v Savinjski dolini, je kupil pri celjski podružnici Ljubljanske kreditne banke srečko razredne loterije. Zadel je glavni dobitek 100.000 K.

Nevarno! Italijani mečejo v zračnih bojih na naše letalce pločevinaste skatlice, ki so napolnjene s fosforjem. Ob bojnih črtah leže take priprave, ki niso še eksplozivne, zato jih ni varno odpirati. V Batujah so našli dečki tako orožje — skatljico, jo hoteli odpreti, a je eksplozirala in poskropila s fosforjem dva dečka, ki sta nato v bolnišnici umrli.

Tudi v Vatikanu kruh na karte. V Vatikanu so za 600 ondotnih stanovalcev ustanovili lastno pekarno ter vpeljali karte za živila.

Nesreča na morju. Blizu otoka Cefalona se je potopil velik angleški transportni parnik, ki je vozil katarske delavce na Francosko. Od 3500 mož je bilo rešenih le malo.

Oblak se je utrgal nad Mesino v Siciliji. Voda je preplavila mesto in okolico. Porušenih je mnogo hiš, mrtvih 11 oseb, sadovnjaki in pomarančni vrtovi so uničeni in zaliti z blatom.

Dopisi.

Iz Šmihela pri Nadanjem selu se poročta, da je ondoto županstvo nabralo pri razdelitvi podpore za preživljanje 60 K za pogorelice na Koroski Beli. Bog plačaj darovalcem!

Dolenje Retje. V Hlebčevem pri Laščah je umrl pri svoji hčeri Franc Tomšič, lastnik Levstikove rojstne hiše v Dol. Retjah. Imel jo je deloma prazno. Pri svoji posebni hiši je pa redil velike voli in bil najboljši enoročni »bičpoker« na Kranjskem. — Levstikova rojstna hiša ima zdaj že četrtega gospodarja.

Tomaj. Z drevesa je padel 60letni begunec Jožef Pahor, doma iz župnije Temnica, ko je klatil kostanj; revež je bil v eni uri mrtev. Žalostna smrt slovenskega begunca. — Stanje prebivalstva je trpko. Paša, sadje, poljski pridelki so in morajo biti za vojake. Odkodnina si ne moremo vselej preskrbeti; le redkokdaj dobi kateri kaj. Za škodo, ki smo jo imeli po lanskim zimam pri vinogradih, nismo dobili še nič. Kje pa so vendar naši kranjski poslanci — deželni in državni? Kje goriški deželni odbor? Kaj dela za ljudstvo? Od njih se nič ne sliši tako kakor od kranjskih. — Tudi mi se zavedamo velike izgube ki nas je zadela s smrtjo dr. Kreka. Naj bi se njegov duh razplamenel v vsem slovenskem ljudstvu. (O eksploziji bi oblast črtala, zato smo izpustili. — Deželni odbor goriški posluje na Dunaju. Pišite deželnemu glavarju dr. Faičuttiju. Abgeordnetenhaus, Wien. — Op. ured.)

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Velikanska pitališča na Ogrskem. Naša vlada skuša dobiti kaj več debelih prešičev in masti iz Ogrske. Minister za prehrano gm. Höfer je povedal, da dajo Madžari na mesec 1200 prešičev, ki se razdelijo po avstrijskih deželah, ter 90 vagonov masti, špeha in klobas. Govedi dajo na mesec 4000 glav, ki so res prvovrstne živali in jih plačajo 5 do 6 K 1 kg žive teže. Avstrijska vlada pita zdaj 10.000 svojih prešičev v Nagytetyeny pri Budimpešti, pa jim pridene kmalu še 10.000. V Slavoniji bodo pa redili 10.000 prešičev z želodrom, da jih po dozorelosti postavijo v pitališča. Kaj pa je to Nagytetyeny, da more izpitati toliko prešičev? To je moderno pitališče blizu Budimpešte, kjer so razni podjetniki pod zaščito ogrske vlade napravili velik zavod; tu se more pitati na tisoče prešičev. Do leta 1895. je bilo največje ogrsko pitališče v Steinbrucku v Budimpešti. Ko jim je kuga končala skoro vse živali, so že takrat mislili pitališče na deželo prestaviti. Odlasali so in odlasali, dokler ni leta 1912. mesto sklenilo, da mora pitališče na vsak način ven, ker zmanjkuje prostora in se ne spodobijo za tako mesto imeti v središčetince, čeprav so njih meso in mast vedno radi imeli. Osnovala se je akcijska družba s kapitalom 4.5 milij. K, ki je kupila 16 km od mesta, 80 orolov sveta z raven Donave. Vlada jim je pomagala, da so napravili zvezo z železnico na vse strani. Delali so vse drugače s podjetjem, kakor se pri nas navadno dela, ko vse take za-

druge občutijo le polena. Napravili so velike oddelke, za 1000 prešičev enega, in ga obdali z visokim zidom. Pitali so skoro s samo turščo, za katero so napravili velikanske prostore za shrambo. To poslopje je visoko 37 m. Ker je pitališče tako uravnano, da vsak gospodar postavi noter svoje prešiče, preskrbi svojo krmo in plača le upravne stroške, imajo v tej shrambi za vsakega posebno kaščo, ki je visoka do 20 metrov in sprejme lahko 18 do 20 vagonov žita. Krmijo s koruzo in ječmenom. Žito drobijo mlino, ki smeljejo na dan 2000 q, 20 vagonov žita. Če se mokro žito pripelje, se v silo lahko dobro posuši, ker imajo tudi za to posebne priprave.

Letos so napravo tako razširili, da bo le naša vlada imela notri 30.000 živali. Ogrji bodo pa dali za to potrebno koruzo. Zdaj se je tudi pojasnilo, zakaj lani ni bilo mogoče skoro nobenega ječmena dobiti iz Ogrske. Ogrski ječmen in turščo so porabili bolj na skrivaj za prešiče, ker so tako več zaslužili. Prodajali so zdaj razni spekulant, ne oni veliki gospodje, ki so imeli prešiče v tem zavodu, svinjsko mast po 26 do 32 K 1 kg. Če so prodali špeh, so večkrat veliko preniko zaračunali težo, da je bilo več masti za plačati. Pri nasoljenem špehu je bilo večkrat skoro tretji del soli. Iz tega pitališča so pa večinoma pošiljali prešiče raznim mestnim upravam.

Ogrji uvidijo, da je tako postopanje res oderuško. Izgovarjajo se, da ravno tako delajo z njimi naši tovarnarji. Na Ogrskem je malo tovarn. Večina dobijo od nas razne železne izdelke, blago za obleko, petrolej, premož, veliko sladkorja in drugih potrebščin. Naši poslanci so dejali, da ne bi Mažarom dali več petroleja, premožja in drugih izdelkov, če nam ne bodo dali več živine in cenejše masti. Minister je na zelo pametno tako-le razsodil: »Mi pritisnemo na naše tovarne, da ne bodo predrago računale. Ogrji pa na svoje oderuhe z živino in mastjo, pa bo obema prav«. To bi bilo res pametno, če se bo le zgodilo. Na Ogrskem so zapazili, da se je pokvarilo prav veliko masti in špeha. V mnogih slučajih so dokazali, da so posodo nalašč polili s kako esenco in tako blago pokvarili. Tovarne za milo so tako pokvarjeno mast veliko boljše plačale, kakor trgovci najboljši špeh. Sai se 12 dkg mila proda za 10 K. 1 kg masti vrže potem 50 kron.

Vinski davek. Prav težko bo za naše ljudi, če se vpeleje od vlade nameravani vinski davek. Od vsakega litra bo moral vsak, ki ga je pridelal ali kupil, če davek še ni bil plačan, plačati 32 vin. davka. Ta davek bi morali plačati od vsega vina, ki se doma porabi. Od sadjevca se bi zahtevalo 8 vin. od litra. Petijot, delavsko vino, bi bilo prosto. Minister upa od tega davka 98 milijonov kron novih državnih dohodkov. Ker vino pridelujejo skoro le v južnih deželah, pridelek Nižnje Avstrije in Češke ni posebno znaten, bi morale ta davek plačati najbolj revne dežele: Dalmacija, Istra, Goriška, Tirolska, Kranjska in Štajerska. Davek se najbrž tudi pozneje ne bo opustil. Vinogradnikom preti velika nevarnost. Zganite se in pošljite svoje pomisleke in ugovore poslancem.

Razno. Na Nemškem se zelo pritožujejo, kako jih centrale odirajo. Če je kdo pridelal lastni ječmen in dobil od centrale dovoljenje, da ga sme za pivo porabiti, mora dati centrali za vsakih 100 kg ječmena 12 mark zaslužka.

Pomanjkanje mleka postaja vedno hujše. Na Dunaju skoro ni mogoče za zdrave, odraščene ljudi mleka dobiti. Poprej ga je prišlo na dom po 800.000 litrov, zdaj le 200.000 litrov. Kaj bo šele pozimi? — Repa se je pri nas plačevala 60 do 85 kron za 100 kg. — Žito ima še vedno stare cene 40 K za 100 kg. — Čujemo, da se bo letos tudi proso štelo med tisto množino žita, kolikor ga sme porabiti ena oseba.

Vinogradništvo. Načrt o davku na vino in sadjavec je naletel med kmečkim poslanci na močen odpor. Splošno se povdarja, da bi bil zakon, ako bi ga zbornica sprejela v tej obliki, katastrofa za naše vinogradništvo, ki se je v zadnjem času nekoliko opomoglo od prejšnjih slabih let.

Odsek za vinstvo se je bavil s temi pomisleki in je sprejel soglasno troje predlogov poslanca Jarca. V prvem zahteva, naj se povabi k prihodnji seji poljedelski minister, ker se čuje, da kmetijsko ministertvo ničesar ne ve o tem zakonu. Od finančnega odseka se naj dalje zahteva, da zasliši mnenje odseka za vinstvo, predno sklepa o zakonu. Končno se naj zaslišijo o vplivu zakona na vinogradništvo izvedenci. Finančni odsek je ugotovil tej želji in zadeva se je s tem začasno zavlekla. Med tem so se pa na povabilo nižjeavstrijskega dež. odbornika poslanca Mayerja zbrali poslanci vinorodskih krajev k posvetovanju, na katerem so se soglasno izrekli proti takemu vinskemu zakonu, ker bi pomenil naravnost uničenje vinogradništva. Na predlog poslanca Jarca se je izvolila deputacija, ki pojde k ministrskemu predsedniku, h kmetijskemu in finančnemu ministru, da posreduje v tej zadevi. Izmed naših poslancev so izvoljeni v deputacijo: Roškar, Jarc, dr. Pogačnik, Spinčič in Dulibič.

Oddaja plemenskih bikov, merjascev in brejih svinj. »Deželno mesto za novčevanje živine v Ljubljani« bo razdeljevalo konec meseca novembra plemenske bike, merjasce in breje svinje. Prošnje naj se vlagajo do 15. novembra t. l.

Oddaja divjega kostanja za krmo. Kdor želi dobiti kaj divjega kostanja za pokladanje živini, naj ga takoj naroči pri »Deželnem mestu za krmilo«. Divji kostanj daje tečno krmo ne samo divjačini, ampak tudi domači živini; porabiti se da kot močna krma za konje, prešiče in goved. Močna žival ga prenese po par kilogramov na dan, prešiči in ovce pa po pol kilograma.

Dobava čevljev z lesenimi podplati. Županstva, župnijski uradi, šolska vodstva in zavodi, ki so naročili potom deželnega odbora čevlje z lesenimi podplati, se obveščajo, da je izdelovanje in razpošiljanje teh čevljev ustavljeno, ker je morala tovarna zaradi pomanjkanja premožja in izurjenih delavcev začasno prenehati s tem

delom; kdaj se bo delo zopet pričelo, bo objavljeno v časopisju.

Čevljarjskih pomočnikov iščejo za neko delavnico v Ljubljani. Priglasijo, ki se naj v njih navede vsina zahtevane plače in čas morebitnega nastopa, naj se oddajo v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dumajnska cesta št. 22.

Slike in črtice z bojišč.

V Avstriji stokrat boljše ...

Nikolaj Torkar iz Bače pri Podbrdu, se je vrnil iz ruskega ujetništva ter opisuje bedo takole:

Dragi! Upam, da Vas ne bo vznemirilo ali prestrašilo, ko Vam po tolikem času (po dolgih dveh letih) vojnega ujetništva zopet pišem iz naše ljube Avstrije. Dragi! Morda Vam veselje greni misel, da sem invalid. Pa saj to ni tako strašno, kakor se na prvi pogled vidi. Ali si bil ranjen, me boste vprašali? Dragi moji! V kratkih vrsticah Vam hočem svoj položaj razjasniti, česar v Rusiji nisem mogel storiti. Jaz sem bil ujet 14. junija 1915, ne sicer zdrav, marveč malo ranjen na glavi pod desnim očešom in na desni nogi; zadel me je kos ročne bombe. Noga se mi je sicer kmalu zacelila, vendar je pa po mojem mnenju ostal notri kosček železa.

Prišel sem nato v delo v strelske jarkove, kjer je bilo zelo slabo. Ko so začeli Nemci prodirati, smo bili odvedeni dalje v Rusijo. 300 km smo morali peš hoditi, ker so bile železnice prenapolnjene. Nato smo dobili v oskrbovanje krave, ki so jih Rusi na umikanju iz Ruske Poljske s seboj odpeljali. 20 mož nas je dobilo 1600 glav živine. Tukaj nismo več stradali, ali miru ni bilo ne ponoči ne podnevi. Živino smo gonili kakih 100 km v neko vas, kjer smo bili razdeljeni po hišak in sicer po 30 krav na vsakega Avstrijca. Tu smo bili do konca januarja 1915. Takrat so prišli vojaki in so krave odgnali v taborišče za fronto, mi smo pa bili poslani v bližnje mesto, kjer smo bili nekaj časa zaprti, nakar smo začeli delati na ozkotirni železnici. V prvih spomladanskih dneh, ko se je začel sneg tajati, se je v moje raztrgane čevlje, v katerih sem celo leto delal, začela voda nabirati, zaradi tega mi je začela desna noga otekati in me boleti. Prosil sem, da bi me dali v bolnišnico, ali zaman. »Na raboto« je zarezal zapovedujoči Rus, in tako sem moral delati, dokler sem mogel stopiti na nogo. Ko sem popolnoma obnemogel, so me pustili, da sem ležal v baraki, če sploh zasluži ime barake luknja, skopana v zemljo in pokrita z lesom, vejami ter s prstjo. Tako je bilo naše stanovanje, kjer sem ležal tri tedne dokler ni prišel slučajno neki zdravnik in me poslal v notranjo Rusijo. Mesec julij sem tam preležal. Noga mi je bila še zmiraj otekla, ali bolečine so me jele zapuščati; začel sem pomalem hoditi. Ko so to videli Rusi, so me hitro izpisali iz špitala. Vsled trajne hoje so se bolečine ponovile in noga je otekla še bolj. Tako sem prišel v taborišče »Saransk«. Tam sem bil en mesec. Hodil sem k zdravniški viziti ali noga je ostala otekla; navzlic temu sem

začel hoditi trajno. Tako sem prišel v Ružalovko k tesarjem. Dva meseca sem hodil, kakor zdrav. Prišla je zopet zima; ki je tam zelo huda; 35 stopinj mraza, to ni nenavadna stvar. Noga me je začela zopet boleti in moral sem v bolnišnico v Pensa. Tam je bila hrana dovolj dobra, ali zdravniška pomoč je bila slaba. Preveč so bili zaposleni, da bi se bili zanimali za ubogega ujetnika. Ker sem ležal tri mesece, sem postal popolnoma bolan. Nisem si mislil, da bom še kedaj videl ljubljeno Avstrijo; menil sem, da me bo krila vlažna ruska zemlja.

Pa Bog tega ni dopustil, hvala mu na veke! Prosil sem zdravnika, da bi mi dal zdravila, ali pa poslal h komisiji, da bi šel domov. Toda mož se je razsrdil, da si upam njemu sploh kaj takega reči, ter me je kratkomalo poslal v taborišče — dasi na smrt bolnega. Tam je pa prišel slučajno avstrijski zdravnik od Rdečega križa. Spravil me je pred komisijo; tam sem bil spoznan za nesposobnega za vojaka. V desetih dneh sem šel od tam v Petrograd, potem čez Švedsko in Nemško v ljubo domovino. Dasi tukaj divja vojna že nad tri leta, je še življenje stokrat boljše za vse, kakor v Rusiji. Tukaj sem z vsem preskrbljen; nasproti Rusiji je pri nas raj. Kdor ni okusil usode ujetništva, nima niti pojma, kako težko je.

Tako sem Vam nakratko opisal svoje doživljanje. Več se bomo pa ustmeno pogovorili. Noga — upam — se mi bo zacelila s pomočjo dobrih naših zdravnikov. Mogoče bom že prišel o Božiču na dopust. Prav srčno pozdravim Vas, ljubi oče, mati in sestere. Zdravi ostanite! Z Bogom!

Na grobeh.

I.

Vseh mrtvih dan... Vseh mrtvih dan!
Edini kliče zvon iz lin,
odšli so drugi v bojno plan,
en sam budi nam žal spomin.

Kaj milo poješ zvon nocoj?
Oh, jokaš se za ljubljenci,
ki peli nekdanj so s teboj
kot srečni — góri — angeleci.

Oh, žalosten zdaj tvoj je glas
ko poješ padlim — za goro,
ki vmirajočim je za nas —
zatrobil top bridko slovo.

Le poj nam zvon, le poj nam zvon,
čprav hudiš le žal spomin!
Kot padlim pel je bojni grom —
boš pel nam enkrat z visočin.

II.

Naš očka, mamka mila,
grob iščeta zaman,
saj daleč, daleč krila
je sinka bojna plan.

Tam daleč lučke zlate
nobeden ni prižgal,
in cvetja z rožne trate
na grob noben nastlal.

Iz groba privabila
je zadnji cvet jesen;
kot s solzami kropila
je rosa grob zelen.

Retenski.

Tedenska pratika.

Petek, 2. novembra: Vseh vernih duš dan. Sedanjí papež Benedikt je dovolil, da sme ta dan vsak duhovnik opraviti tri svete maše; deležni jih bodo tudi naši padli vojaki. — Sv. Just, dež. patron na Tržaškem.

Sobota, 3. novembra: Sv. Hubert, škof in zavetnik lovcev. — Sv. Viktorin, šk. in muč. v Ptuj. — Sv. German in tov. — Sv. Teodor (Bogdan).

Nedelja zahvalna, (23. pobink.) 4. novembra: Evang.: Jezus obudi Jajrovo hčerko. — Sv. Karel Boromejski. God našega presvetlega cesarja Karla I. — Sv. Modesta, dev.

Ponedeljek, 5. novembra: Sv. Zaharija, oče sv. Janeza Krst. — Sv. Ida ali Jutta, grofica, puščavnica.

Torek, 6. novembra: Sv. Emilijan, puščavnik. — Sv. Lenart, opat, zavetnik kmetov in ujetnikov. — Sv. Feliks

Sreda, 7. novembra: Sv. Engelbert, šk. in muč. — Sv. Prosdocim.

Četrtek, 8. novembra: Sv. Bogomir, šk. — Sv. Adeodat, papež, muč. — Sv. Arnošt (Ernest), opat.

Solnce vzhaja ob 6. uri 51 min., zahaja ob 4. uri 35 min.

Luna: Zadnji krajec dne 6. nov. ob šestih zvečer.

Sv. Karel Boromejski.

(† 1584.)

40 let po nesrečnem verskem razkolu, ki ga je povzročila Lutrova zmota, je obudil Bog plemenitega moža izrednih zmognosti, ki naj bi prenovil cerkveno in versko življenje. Ta mož in duhovnik je bil Karel. Njegov stric Pij IV. mu je v zgodnji dobi naklonil odlična cerkvena dostojanstva. V imenu sv. očeta je vodil cerkveni zbor v Tridentu. Ko je bil zaključen, se je Karel sam prvi lotil, da v dejanju izvrši važne sklepe cerkvenega zbora, ki so imeli namen preroditi versko življenje v Evropi. Kot milanski nadškof je imel za to lepo priliko, a tudi dovolj nasprotja in ugovorov pri vladi, pa tudi pri mlačnih duhovnikih in redovnikih. Toda svetnik se ni uklonil, kadar je spoznal kaj za neobhodno potrebno. Na javnih potih je poučeval revne v krščanskih resnicah, obiskaval bolnike v bornih kočah. Ko je v Milanu izbruhnila kuga, je ostal kot zvest pastir pri svoji čredi, pomagal bolnim in umirajočim ter prodal celo svojo lastno posteljo, da je mogel podpirati reveže. — Milančani ga sedaj močno časte in so mu sezidali krasno in dragoceno cerkev, kakor tudi dragoceno grobnico. Med svetnike je bil prištet že l. 1610.

To in ono.

Vojno-kuhinjski recept. Vzemi mesno nakaznico, povaljaj jo v jajčni nakaznici in peči na masleni nakaznici. Krompirjeva in zelenjadna karta se nato skuhata skupaj, pristavi se pa še močnata nakaznica. Kot nadomestek se oprži kavina nakaznica, ki se ji pridene mlečna nakaznica. Izbirni ljudje še raztope notri sladkorno nakaznico, po jedi si pa umljejo roke z nakaznico za milo.

Premalo previdno. Na Dunaju se je neka škrbna gospodinja, ki ji ne manjka denarja, hotela preskrbeti za negotove čase pomanjkanja. Spravila je skupaj do 2000 jajc. Toda kako jih shraniti, da bi se ne pokvarila. Na misel ji pride, da ima v kopalni sobi lepo kopelnicco (bano); ta bi se dala porabiti. Sklenjeno, storjeno. Kupi si najprej »garantirano«-varno sredstvo za konzerviranje jajc. Kopelnicco napolni z vodo, raztopi v nji »garantirano« sredstvo ter naloži vanjo zbirko dragocenih jajc. Nato gre marljiva gospodinja zopet na delo, da bi se založila še z drugimi živili. Ko dope domov, je bila radovedna, kako je kaj z jajčno zalogo. Toda, kaj vidi? — »Garantirano« sredstvo za konzerviranje jajc je razjedlo pocinjeno kopelnicco, pozabilo pa na svojo pravo nalogo; morda je pa tudi ta razkroj učinkoval, da se je garancija izkazala. Kratkotomalo; s tolikim trudom in stroški nabavljena zalogo se je v tej nesrečni kopeli docela pokvarila. Res škoda! Koliko blaga je šlo že tekom sedanjega draginje in lakote vsled neprevidnosti — pa tudi skoposti in samopašnosti v nič!

Tat — šaljivec. Na posestvu Wilten pri Inostu je nekdo ponoči odgnal pitanege ščetinarja. Preden se je z mastno tatvino poslovil, je nabil na vrata pri svinjaku šest nakaznic za mast, da bi tako gospodarju dal priliko, dobiti nekoliko nadomestila za ukradeno žival.

Najnovejše.

Obsoško bojišče. Jugozapadno od Trbiža so zasedeni grebeni z vrhom Veliki Pal. — V Trzič (Montalcone), Krmin so vkorakale naše čete. — Avstrijski in za vezni vojaki pred Vidmom. — Kraj Gemona, severozahodno od Čedad, zaseden. — Vojnega plena ni moč presoditi in prešteti; samo v kobaridskem kotlu so zmagovalci zaplenili nad 500 težkih avtomobilov z živili. — Vpljenjenih topov doslej 900, ujetnikov 130.000. Cesar Karel se je pripeljal v Gorico.

Italija. Italijanski ministrski predsednik Boselli je odstopil. Ministri, ki so odstopili, so se podali v Milan, kamor je prišel tudi italijanski kralj. — Poročila o porazu so strahovito učinkovala na italijansko ljudstvo, ki je potrto, deloma razburjeno. Bogatejši prebivalci iz mest severne Italije beže v Švico.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za razvedrilo.

Navihnan berač. Pri bogatini dobi berač po kašpišem molodovanju kos kruha in ga zavije v čašopis, ki je na mizi ležal. Vprašan, zakaj to dela, odgovori: »Jaz dobro vem, da radi vidite, če prilijejo vaša dobra dela v vašo kaseto.«

Zagovoril se je. Agent: »Oče, zavarovanje zoper točo je ravnotako potrebno, kakor zoper ogenj.« — Kmet: »Ni res! Gori lahko, kadar hočemo, toča pa ne gre, kadar bi kdo hotel.«

Odlikovanje. A.: Naš gospod učitelj je tudi dobil križ. — B.: Tako? Ali je bil na fronti ali se je oženil?

Vprašanja in odgovori.

O. C. F.: Naslov »Ravnateljstvo tobačne tovarne v Ljubljani«.

F. R. — Kočevje: Ovira zakonu pri tej starosti je mladoletnost in vojaščina. Kdor je opravil vse tri nabore in dopolnil 24. leto, sta ti dve oviri odpravljene. Lahko pa da oče dovoljenje pred polnoletnostjo, ista pravica velja za samostojne gospodarje, ki so že izpolnili 20. leto.

Dolenjka št. 6: Blaga je manj, ker se žveplo rabi pri izdelovanju municije. Zadnji čas so pa pošiljave zaostale vsled nujnega prometa in zaprtije po železnicah.

SKRIVALNICA.

Krasni gradiček na skali stoluje, močno zidovje ga krepko varuje. K zidu prišli so sovražni vojaki; bodo-li kos tej trdnjavi prejaki? Tiho se menijo, kaj bi počeli; sluša jih stražnik v lahni odeli.

Književnost.

Kratka slovnica ruskega jezika. Stavil M. Hostnik. V platno broširano 1 K 20 vin.

Ročni rusko-slovenski slovar. Stavil M. Hostnik. V platno broširano 5 K.

Obe knjigi ima Katoliška bukvarna na razpolago; marsikdo bo segel po njih, ker se med vojsko širi zanimanje za razne slovanske jezike. Sestavljeni sta zelo temeljito, praktično pa posebno zato, ker se ozirata le bolj na razliko med ruskim in slovenskim jezikom in so v slovarju izpuščene besede, ki so v obeh jezikih enake, tudi slovnica izpušča pravila in oblike, ki so lastne obema jezikoma. Knjigi sta vsled tega tem bolj temeljiti in za Slovence samouka zelo uporabni.

Perotinar. Mesečnik za umno perotinarstvo s priveskom za umno rejo vseh malih domačih živali. Urejeval A. Lehman.

Slovensko slovstvo občutno pogrša dobrih knjig za razne panoge kmetijstva in gospodarstva. Naše gospodinje čutijo prav posebno potrebo po temeljiti knjigi o kurjereji, katera je dandanes zelo dobička-

nosna tudi za manjša gospodinjstva. Enofne knjige vsled vladajočih razmer med vojsko ni mogoče tiskati.

Mesto take knjige pa bo prav izvrstno služil list »Perotinar«, ki je izhajal v letih 1906. do 1908., prvotno v Trziču, pozneje pa v Ljubljani; na razpolago sta v Katoliški bukvarni prva dva letnika po 2 K 70 vin., od tretjega letnika pa sedem številka za 2 K.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Linc, 24. oktobra: 4, 65, 62, 9, 72.

Trst, 27. oktobra: 17, 44, 48, 85, 7.

Nasproti glavne pošte

v Ljubljani 15

kupiš

po ceni in dobro zlatino, dobrodoideč
švicarske ure, uhane, prstane,
svetinjce i. t. d.

Velika zaloga briljantov.

Kupim, ali Lastnik tvrdke:
vzamem v
zameno Fr. Cuden Sin
staro zlato. samo
v Šelenburgovi ulici 7

Solidna gostrožnja!

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmilo. Da to krmo živiča, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se primeša 3 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. „Mastin“ Paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poštnine prost. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašča, da se zredi.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Gospodje

2710 (4)

ki imajo znanje v krogih veletržcev, rokodelcev, tovarnarjev, spediterjev, rokodelskih društev sprejemajo se proti proviziji. Ponudbe pod štiro „Značny príjem“ na inštracno pisarno, Praga II., Havlíčkovo nam. 10.

Agitirajte

za

„Domoljuba“

Modrovino (druk)

iz papirja pisano in gladko, papirnato spago, cokle in železne in usnjate štítnike za podplate razpošilja na debelo in drobno po najnižji ceni veletrgovina

R. STERMECKI, Celje.

Vzorci in cenik se letos ne razpošiljajo.

2770 U 341/17/7

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Litiji je razpravljalo danes v navzočnosti državnega pravdnikarja opravitelja Petra Jereba, obtoženca Valentina Močilnikarja, o obtožbi, katero je dvignil, javni obtožitelj zoper Valentina Močilnikarja, roj. 13. Februarja 1864, v Lebeku, prist. v Vače, posestnika in mlinarja v Lebeku št. 13, nekaznovan, zaradi prestopka po § 20/1 in 32/2 ces. nar. in je po predlogu obtožitelja, naj se kaznuje obdolženi razs. tako: I. Obdolženi Valentin Močilnikar je kriv prestopka draženja po § 20/1 ces. nar. z dne 24/3. 1917, št. 131 d. z. storjenega s tem, da leto pri raznih prilikah v Lebeku izablajoč izredno razmere povzročene po vojnem stanju, prodajal moko: Karolini Arčon 3 firke za 4 K 80 h, Janezu Porenti 3.4. 17. 5 kg bele moke po 1 K 40 h, zmesno 4 kg po 1 K. Jožefi Grlic, 1/2 l. moko za 4 K in s tem zahteval za potrebščine očitno čezmerno ceno in se obsodi po § 20/1 nav. naredbe z uporabo § 260 h k. z. v 4 dni zapore poostrelega z 2 termnicami, dalje na 80 K denarne kazni, za slučaj neizterljivosti v nadaljnih 8 dni zapore in po § 389 k p. r. v povračilo kazenskih stroškov.

Ta obsodba se po pravomočnosti na stroške obdolženca enkrat objavi v Domoljubu.

Litija, dne 5. oktobra 1917.

Vlas' o Magolič m. p. Dr. Močnik m. p.

Obvestilo.

Ker se je nekdo dovolil raztrošiti na deželi neresnično vest, da sem opustil svojo trgovino z vegetabilijami, naznanjam, da slej kakor prej — uže 37. leto nepretrgoma — kupujem **suhe jedilne gobe**

in sem, ker so gospodje Leuz, Kordin in Perdan umrli, sedaj najstarejši trgovec z gobami na Kranjskem. Plačujem gobe vedno vsaj toliko, kakor vsakdo drugi.

Obenem naznanjam, da imam že 14 let v najemu prejemanje **sadeža vseh kostanjevih dreves**, rastočih ob javnih potih, drevoredih, na sejmišču in drugih mestnih nasadih v okrožju mestne občine ljubljanske in sem vsled objavljenega razglasa mestnega magistrata ljubljanskega z dne 9. oktobra 1917, št. 14290 **edini pooblaščenec** za prevzemanje

divjega kostanja in želoda

v okrožju mestne občine ljubljanske. Kupim vsako, tudi največjo, če tudi nad 100 vagonov znašajočo množino, in plačam za prvovrstno suho blago in sicer **divji kostanj** po K 30.— in **želod** po K 70.— za 100 kg, postavljeno v vagon na železnični postaji.

Kdor bi se branil kostanj in želod oddati, zapade prisilni oddaji tega sadeža za znatno nižjo ceno. Vrhu tega se kaznujejo prestopki vsled ministrske odredbe z dne 12. sept. 1917, št. 378 drž. zak. z denarno globo do K 20.000.—, oziroma z zaporom do 6 mesecev.

V. H. Rohrmann,

trgovec z gobami, kostanjem, žlrom, želodom, raznimi medicinskimi zelišči, cvetjem, lubjem, koreninami itd. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 28.

Zavarovanje na VII. VOJNO POSOJILLO

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote zavarovalni oddelak

deželna poslovilnica v Ljubljani, Franca Jožeta nabrežje 1. bode sprejema!

na temelju pogodbenega dogovora s c. kr. priv. življensko zavarovalnico AVSTR. FENIKS na Dunaju

zavarovanja ljudi na sedmo vojno posojilo, in sicer pod najugodnejšimi pogoji.

Vpeljejo se novi načini zavarovanja.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi.

Pojasnila dajejo tudi naše poslovilnice v vseh političnih okrajih.

100 litrov zdrave domače pijače osvajačice dobre in zelo gusode in lahke vsak sam priredi s malimi stroški V zalogi so snovi za: ananasa, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Skuziti se ne more. Tu domaču pijačo se lahko pripravi polni hladni posami tudi vroča namesto ruma ali šganja Snoviz batane, navodilom stanejo K 12' hran. po potrebi JAN GROGLICH drožerija pri angelu, BRNO 641 Morava.

500 kron v silatu še ne odstrani krema Grolich z zeleno smetajočim praškim praškom vse solnino pege, naroge, solnčne opekline, ogrce, obrazno rdečico itd. in ne obrani kožo mladostnic svežo in nežno. Cena K 6-66 s poštno vred. Porzeta stanje K 17'—, 6 porzji K 32'50. Vse brez kakih dodatnih stroškov. Naslov za naročila JAN GROGLICH, drožerija pri angelu, Brno 641, Morava.

ROČNI MLINI za ZDROB in MOKO!

Cena 155 kron V tovarni

Mlin se razpošilja opremljen z utežnim kolesom, lakiranim vsipalnikom in sestavljen kakor je razvidno na sliki. Cena je danes mlinu v tovarni K 155.— proti plačilu vnaprej brez odbitka; zavijanje in poštnina se računi separatno. Mlin melje troje vrst izdelka, debeli drob, fini drob in fino moko, in zmeljejo v uri do 20 kg pridelka. Mlin se razpošilja po pošti in se nabavlja pri: **D. STUCIN, Dunaj 16. Bez. Höhnegasse 4.** (Dopisuje se slovensko.)

Dijamanti za rožnata stekla za steklarje in domače rabo.

Dijamante za steklarje merem dobaviti sedaj le št. 4 po K 11-70. in št. 5 po K 16.—, ker je dovoz prekiniten in se mora surovo blago dobiti le težko in po visokih cenah. Povzetje 83 vinar več. Za resno in solidno blago namci **JAN GROGLICH, drožerija pri angelu, BRNO 641 Morava.**

Framydol je sredstvo za pomijanje las, ki rdece, svetlo in sive lase in brade za trajno temno pobarva. I steklenica s poštno vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeci blesta lica. Činjak je čudovit. I steklenica s poštno vred K 2-45. Porzeta 85 vinar več. Naslov na naročila: **JAN GROGLICH, drožerija pri angelu, Brno 641, Morava.**

Srbež

lišaji, gar'e, pege in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3-50, dvojni-velik lonček K 6.—. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 skatija K 2-50. Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvorki **Lekarja M. Kleina** Paratol-Werke, Budapest VII-10. Rózsa ut. 21.

Samo pri meni

morete po visoki ceni prodati lepe, čiste, dobro posušene

gobe

Kupim vsako množino. Da prihranim stroške in pota, jih prevzamem na željo tudi na domu prodajalca, ako mi naznani svoj natančen naslov in pa množino posušenih gob. Obrnite se zaupno name, Nikomur ne bode žal. **FRANČIŠKA OPEKA, trgovka na Vrhniki.**

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljake orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelitju, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma dedovstvo in druge kombinacije in proti nesgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nikjensavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in učnine, ki so znašale l. 1912 K 673.335-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17. Teda, čimvedje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastele zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenišvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerno, bura cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne pošiljajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ne pošiljajte otrok samih, da se požari omejijo!

**Vsi sveti
Verne duše**
31. oktob. do 2. novembr.
DAN GROBOV JUNAKOV
SOMESČANI!

S pomisljate se na bojiščih pokopanih junakov! Vsak tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme.
Glavna poslovalnica Dunaj IX.
Can. siugasse 10.
Telef. 23.11b - 21.820. Konto
pošt. hran. 157.270.
0000

Edino dobri in solidni stroji so samr
„Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: krogličten tek, biserni
ubod (Perlstich), Pouk o vezenju
in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Peteline
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Suhe gobe,

črno in rdečo deteljo, kumno, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, prazne vreče kakor tudi vse vrste pridelkov kupuje **SEVER & URBANIČ**, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom **posojila** proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti **zaznambi** na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v **Ljubljani, Kongresni trg šte. 19**, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4¼%
Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

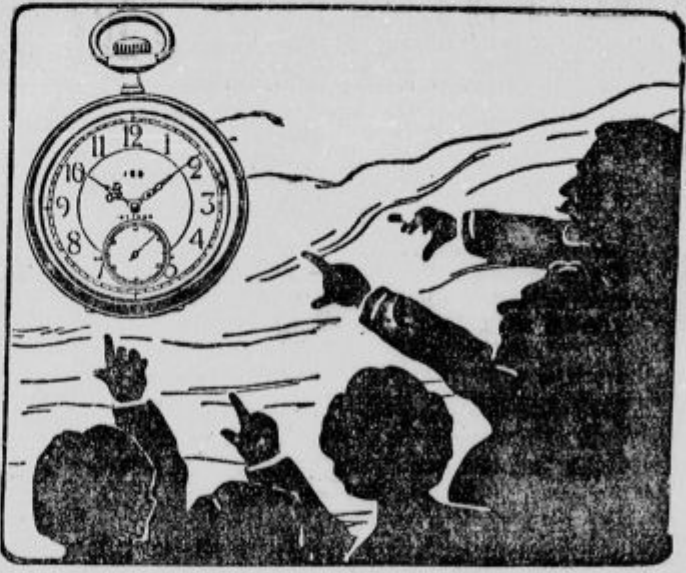
Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstrsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju **Neugajajoče** zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem **krasnem ceniku**, katerega zahtevajte zaštonj in poštnine prosto.

- St. 99410 kovinasta anker Roskopf ura . . . . . K 12'40
- » 99449 Roskopf ura, grav. močna, 2 pokrova . . . . . K 16'80
- » 99600 Radijska žepna ura ponoči sveteča . . . . . K 16'20
- » 99865 kovinasta verižica K 1'60
- » 99645 Uhani amer. double zlato . . . . . K 3'40
- » 99022 Srebrni rožni venec K 9'50

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana. Svetovna razpošiljalnica Lasna protokolirana tovarna ur v Svici

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice. Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur. Nobene podružnice.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

1. s britev iz srebra - cila K 35, 4, 5 varnostni brivski aparati, poroki K 3, 7 in „Perlekt“ s rezilom 10 x 20; dvorez. rez. rezila tucal K 5, 6, lasestrižni. K 13 12.

Zamena dovo e u ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založ. **JAN KONRAD**, izvoznik tvrdka Brück št. 17, 1, Češko 112

8 vinarjev

(za 1 dopis.) Vsa stane glavni cenik, ki so dopolnje na zahtevano brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad

c. in kr. over. zal. Brück 1554 (Češka.)

Nakei ali jekl. ure na sidro K 6, 7, 8 - Vojno-upomni. nikla ali jekl. ure K 11, 12, 13 - armatno radij ure iz nikla ali jekla K 12, Masov. srebreno Roskopf remont ure s sidro K 19, 20 - Budičko stenske ure v vsiki izseri po nizkih cenah. 3 letno pisarno jamstvo. - Pošilja po povzetju in Zam. dovoli. ali denar nazaj.

Čudovito šilo za šivanje le K 3-90

Nashe čudovito ročno šilo za šivanje šiva trko naglo predivne vbode kot šivalni stroj. - Največa iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, krnjako o remo, kožnovočno, preproge, poprijemla za vozove, šotore, klobučevino, plašče za kolosa, vreče, platno in vsake drugo močno biano. Dobrota za rokodelce, kmete in vojake. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena komat. šila s sukencem, 4 raznimi šivankami in porabim navodilom K 3,90, 5 kosov K 11 - 5 kosov K 18 - Pošilja po povzetju, (na bujišče proti pred plačilu.) 1902

M. Svoboda, Dunaj, III/2, H. essgasse 13-404.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. - Prospekti zahtovj in poštnine prosto. Sposobni zastopniki so sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1837

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina

dobro posušenih **olupkov** od hrušek in jabolok,

po 2 K kg in dobro pesušene, sružne, **prešenine** od hrušek in jabolok po 80 K za 100 kg.

Tvrčka Franc Kos, Lj. bližna, Sedna ul. 7.

Suhe gobe (jurčke)

lepo sušene kakor tudi prazne vreče, brinjevo olje, lesnike in orehe

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

M. Rant, Kranj

prva eksportna tvrdka deželnih in gozdnih pridelkov. 2092

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah tvrdka 2353

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 18. cm dolgimi orjaškimi Lorelei kimali lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni r. bi pomade, ki sem jo znašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in brad naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

leučki po K 6. —, K 10. — in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar nazaj iz tvornice, hamor je nastavljeni vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Sijajno bodočnost

Imate turške in nove srečke avstrijskega kraljevega kr. za vsak milive vedno zvišuje se denarne vrednosti vsake srečke zadene! Glavni dobitek 2807

1.000.000 kron!

Natančno poizniti z igralnim načrtom razpošilja brezplačno. S. ečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Avtomatična past

za podgane K 6-20, za miši K 4-30, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-90. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zanavnic Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu, Poština 80 v. Izvoz. tvrd. Tintner Dunaj III., Neulingg. 26-L.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrouana zaeruga z neomejenb zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

24 1/4 %

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje cenar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe leti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštna položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšje.

Rezervni zabladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

